

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 24/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 90/2013 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä syyskuuta 2013 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 90/2013 vp).

Eduskunta on 6 päivänä marraskuuta 2013 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 90/2013 vp) täydentämisestä (HE 176/2013 vp).

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- lakialoitteen laiksi työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n muuttamisesta (LA 50/2011 vp — Raimo Piirainen /sd), joka on lähetetty valiokuntaan 19 päivänä joulukuuta 2011,
- lakialoitteen laiksi työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n muuttamisesta (LA 9/2013 vp — Kimmo Tiilikainen /kesk ym.), joka

on lähetetty valiokuntaan 7 päivänä maaliskuuta 2013 ja

- lakialoitteen laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta (LA 62/2013 vp — Markus Mustajärvi /vr ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 21 päivänä marraskuuta 2013.

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeVL 25/2013 vp ja TyVL 14/2013 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Esko Salo, sosiaali- ja terveysministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Timo Meling, työ- ja elinkeinoministeriö
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- asiantuntija Johan Åström, Elinkeinoelämän keskusliitto
- ekonomisti Joonas Rahkola, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

- lainopillinen asiamies Harri Hellstén, Suomen Yrittäjät
- sosiaaliasioiden päällikkö Heli Puura, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.

- Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
- Kela
 - Suomen Kuntaliitto
 - Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry.

HALLITUKSEN ESITYKSET JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys HE 90/2013 vp

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työttömyysturvalakia, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, työsopimuslakia, kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia ja merityösopimuslakia. Ehdotetuilla muutoksilla toteutetaan työmarkkinajärjestöjen työurasopimukseen sisältyvät ehdotukset. Nämä sekä muut esitykseen sisältyvät ehdotukset yksinkertaistavat lainsäädäntöä ja lisäävät työttömyysturvan kannustavuutta.

Työurien pidentämiseksi ehdotetaan lisäpäivärahaoikeuden alkamisikää nostettavaksi 60 vuodesta 61 vuoteen. Ansiopäivärahan ansio-osan kestoa ehdotetaan lyhennettäväksi 400 päivään niillä työnhakijoilla, jotka eivät ole olleet työssä vähintään kolmea vuotta ennen työttömyyden alkamista. Ansiopäivärahan ansio-osan enimmäisaikaa lyhennettäisiin lisäksi 100 päivällä, jos työnhakija on ilman pätevää syytä kieltäytynyt työllistymistä edistävistä palveluista tai keskeyttänyt palvelun 250 ensimmäisen työttömyyspäivärahapäivän aikana.

Työttömyyspäivärahan saamisen ehtona olevaa työssäoloehdtoa ehdotetaan lyhennettäväksi palkansaajilla 34 viikosta 26 viikkoon ja yrittäjillä 18 kuukaudesta 15 kuukauteen. Palkansaajien työssäoloehtoon voitaisiin laskea korkeimmalla korotetulla palkkatuella tehty työ kokonaan.

Työttömyysturvan yksinkertaistamiseksi ansioturvan etuustasojen määrää ehdotetaan vähennettäväksi kolmesta kahteen ja eri perustein myönnettävien päivärahaetuuksien määrä viidestä kolmeen. Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi muutosturvalisästä ja muutosturvan ansio-osasta, jonka saamiseen liittyy runsaasti erityisehtoja. Sen sijaan kaikille maksettaisiin työllistymistä edistävien palvelujen ajalta korotusosaa

tai korotettua ansio-osaa, jonka määrä korotettaisiin nykyisen muutosturvan ansio-osan tasolle. Lisäksi korotusosan ja korotetun ansio-osan maksamisesta 20 ensimmäiseltä työttömyyspäivärahapäivältä luovuttaisiin.

Muutosturvan toimintamalli säilyisi edelleen, mutta koska muutosturvan piiriin kuulumisella ei olisi enää vaikutusta työnhakijan saamiin etuuksiin, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetusta laista kumottaisiin muutosturvan piiriin kuulumista koskevat säännökset.

Pitkän työuran päättyessä maksettavan korotusosan tai korotetun ansio-osan enimmäismaksuaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi 100 päivästä 90 päivään ja sen taso nostettavaksi nykyisen muutosturvan tasoiseksi.

Sovitellun ansiopäivärahan enimmäismäärää ehdotetaan muutettavaksi siten, että se lapsikorotuksineen yhdessä työtulon kanssa voisi olla enintään 95 prosenttia päivärahan perusteena olevasta palkasta. Voimassa olevan lain mukaan enimmäismäärä on nykyisin 90 prosenttia tavalisessa ansiopäivärahassa ja 100 prosenttia, jos työnhakija saa korotettua tai muutosturvan ansio-osaa.

Yrittäjien työssäoloehdon täyttävä vakuutettu työtulo ehdotetaan korotettavaksi 1 000 euroon, jota vuosittain korotettaisiin palkkakertomella. Yrittäjän työssäoloehdtoa laskettaessa voitaisiin laskea yhteen kaikki yrittäjänä tehty työ. Yrittäjien työttömyysturvan saamisen edellytyksiä lievennettäisiin myös katsomalla yritystoiminta sivutoimiseksi nykyistä helpommin, lieventämällä yritystoiminnan myyntivoiton jakso- tusta sekä lieventämällä edellytyksiä, joilla perheenjäsen pääsee työttömyysturvan piiriin yritystoiminnan edellytysten pysyväisluonteisesta heikentyessä. Se, että yritystoimintaa pidetään aiempaa helpommin sivutoimisena, parantaa

myös palkansaajien edellytyksiä käynnistää yri-
tystoimintaa palkkatyön ohella.

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyyspäivä-
värahan omavastuu-aikaa ei otettaisi eikä palkan-
määrittelyä tehtäisi, jos omavastuu-aika on otet-
tu tai palkanmääritys on tehty viimeisen vuon-
den aikana.

Työmarkkinatukea ehdotetaan muutettavaksi
kannustavammasi siten, että korotusosaa voi-
taisiin maksaa työllistymistä edistävien palvelu-
jen ajalta riippumatta siitä, miten pitkään työ-
markkinatuen saaja on ollut työttömänä. Lisäksi
omavastuu-aika ehdotetaan otettavaksi vain ker-
ran työmarkkinatuen maksamisen aikana. Työ-
markkinatuen tarveharkintaa koskevia säännök-
siä ehdotetaan yksinkertaistettaviksi luopumalla
apurahansaajia koskevista erityisehdoista ja 180
tarveharkinnattomasta jaksosta 500 työttömyys-
päivärahopäivän jälkeen.

Sovittelun päivärahan maksamiseen ja ansio-
päivärahan perusteena olevan palkan laskemi-
seen ehdotetaan lisäksi muutoksia, jotka helpot-
tavat toimeenpanoa ja nopeuttavat päiväraha-
hakemusten käsittelyä.

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta
maksetaan työttömyysetuutta ja kulukorvausta
niiltä päiviltä, joiha työnhakija osallistuu palve-
luun. Ongelmaksi on muodostunut, että osa ha-
kijoista ei ilmoita poissaolojaan. Tämän vuoksi
ehdotetaan, että näissä tilanteissa työttömyys-
kassalla tai Kansaneläkelaitoksella olisi mahdol-
lisuus nykyistä yksinkertaisemmasa menet-
telysssä ratkaista asia uudelleen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talous-
arvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi
sen yhteydessä. Lait ovat tarkoitettut tulemaan
voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Täydentävä esitys HE 176/2013 vp

Esityksen tarkoituksena on toteuttaa työmark-
kinakeskusjärjestöjen Työllisyys- ja kasvuso-
pimuksessa sovitut työttömyysturvaa koskevat
esitykset.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi työttö-
myysturvain mukaiseen soviteltuun päivä-
rahaan 300 euron suojaosa. Esityksen mukaan
ansiopäivärahan sovitellun päivärahan ja työ-
tulon enimmäismäärä korotettaisiin ansiopäivä-
rahan perusteena olevan palkan suuruiseksi.
Työttömyyspäivärahan omavastuu-aikaa lyhen-
nettäisiin seitsemästä päivästä viiteen päivään.
Lisäksi ehdotetaan, että työntekijän, jonka palk-
kaa on alennettu määräaikaaisesti tuotannollisista
ja taloudellisista syistä, ansiopäivärahan pe-
rusteena oleva palkka määräytyisi palkan alenta-
mista edeltävän tilanteen mukaan.

Vuorotteluvapaalakia ehdotetaan muutetta-
vaksi siten, että työttömyysturvain mukaista
suojaosaa ei sovelleta vuorottelukorvauksen
määrää laskettaessa.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa LA 50/2011 vp ehdotetaan, että
tapaturmaeläkettä osaeläkkeenä saavalle ansio-
päivärahan perusteena olevan palkka määräytyi-
si tapaturmaeläkkeen alkamishetkellä olleen
tilanteen mukaan.

Lakialoitteessa LA 9/2013 vp ehdotetaan, että
työttömyysturvaetuuden sovitellussa otettaisiin
käyttöön yleinen 300 euron suojaosa.

Lakialoitteessa LA 62/2013 vp ehdotetaan
työttömyysturvan ja työmarkkinatuen 300 euron
suuruisen, indeksiin sidotun suojaosan käyttöön-
ottoa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksissä työttömyysturvakiin
ehdotetaan useita sellaisia muutoksia, jotka
poistavat monia työttömyysturvan epäkohtia.
Ehdotettavat muutokset perustuvat hallitusohjel-
maan ja työmarkkinajärjestöjen solmimaan

työurasopimukseen sekä työllisyys- ja kasvuso-
pimukseen. Valiokunta pitää työttömyysturvaan
ehdotettuja muutoksia kannatettavina.

Merkittäviä työttömyysturvan parannuksia
esityksissä ovat sekä palkansaajan että yrittäjien
työssäoloehdon lyhentäminen, korkeimmalla

korotetulla palkkatuella työskentelyn lukeminen kokonaisuudessaan työssäoloehtoon, korotetun ansio-osan maksaminen kaikille aktivointitoimiin osallistuville, sovitellun ansiopäivärahan enimmäismäärän korottaminen, yrittäjien ja yrittäjän perheenjäsenten työttömyysturvan saantiehtojen lieventäminen, työttömyyspäivärahan omavastuun lyhentäminen, työmarkkinatuen omavastuujakojen vähentäminen ja 300 euron suojaosan käyttöön ottaminen soviteltuun työttömyysetuuteen.

Ehdotusten tavoitteena on kannustaa työnhakijoita vastaanottamaan myös lyhytkestoisia ja osa-aikaisia töitä ja samalla yksinkertaistaa työttömyysturvajärjestelmää. Tämän lisäksi ehdotukset parantavat työttömän työnhakijan toimeentuloa. Muutokset liittyvät kokonaisuuteen, josta jo aiemmin on toteutettu hallitusohjelmaan, työmarkkinajärjestöjen raamisopimukseen sekä hallituksen rakennepoliittiseen päätökseen liittyen peruspäivärahan ja työmarkkinatuen 100 euron korotus sekä työmarkkinatuen puolison tuloihin kohdistuvan tarveharkinnan poisto ja lomarahojen työttömyysturvasta vähentämisestä luopuminen. Muutosten kokonaisuus parantaa merkittävästi työttömän työnhakijan asemaa.

Työttömyysturvan toimeenpanon kannalta esityksiin sisältyy useita toimeenpanoa selkeyttäviä ja yksinkertaistavia ehdotuksia. Ansio-
turvan etuustasojen määrää ehdotetaan vähennettäväksi kolmesta kahteen ja eri perusteiden myönnettävien päivärahaetuuksien määrää viidestä kolmeen. Muutosturvalisästä ja muutosturvan ansio-osasta ehdotetaan luovuttavaksi ja niiden sijaan maksettaisiin kaikille työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuville korotusosaa tai korotettua ansio-osaa, jonka määrä olisi muutosturvan ansio-osan tasoinen. Muutosturvan toimintamalli säilyy ennallaan ja sen piiriin pääsevät myös muut kuin tuotannollisilla tai taloudellisilla syillä irtisanotut.

Ansiotulojen suojaosa

Valiokunta toteaa, että 300 euron suojaosan käyttöönotto sovitellussa työttömyysetuudessa on merkittävä askel sosiaaliturvan ja ansiotulo-

jen yhteensovittamisessa. Uudistus toteuttaa valiokunnan monesti esittämän vaatimuksen siitä, että ansiotulojen ja sosiaaliturvan yhteensovitus olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa ensisijaisissa etuuksissa, kuten työttömyysturvassa ja asumistuessa, jolloin myös toimeentulotukiriippuvuus ja etuuksien takaisinperinnän tarve vähenisi (StVM 41/2001 vp, StVM 35/2004 vp, StVM 23/2006 vp ja StVM 18/2008 vp). Kun työn ei ole voinut parantaa taloudellista asemaansa hankkimalla pieniä lisäansioita ilman, että työttömyysturva leikkaantuu, hän on pysynyt toimeentulotuen asiakkaana vähäisistä tuloistaan huolimatta. Ansiotulojen suojaosa on merkittävä kannustin työhön hakeutumiselle ja satunnaisten ja lyhytaikaisten töiden vastaanottamiselle. Kun ansiot eivät heti vaikuta etuuksiin, vähenee myös byrokratian ja hallinnollisen työn määrä. Lisäksi suojaosa merkitsee kunnille säästöjä toimeentulotukimenoihin.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että nyt työttömyysturvassa käyttöön otettavan suojaosan lisäksi tulisi myös asumistukea uudistaa siten, että se nykyistä paremmin turvaisi mahdollisuuden lisätulojen hankintaan, koska toimeentulotuen tarvetta voitaisiin silloin merkittävästi vähentää. Toimeentulotuen hakijoista useimmat ovat myös työmarkkinatuen ja/tai asumistuen saajia.

Suojaosan käyttöönoton kanssa samanaikaisesti toteutettava sovitellun työttömyyspäivärahan enimmäismäärän korottaminen tarkoittaa, että etuuden määrä saa jatkossa olla enintään päivärahan perusteena olevan palkan suuruinen. Nykysääntelyn mukaan etuus saa olla enintään 90 % palkan määrästä. Valiokunta toteaa, että laskettaessa sovitellun päivärahan enimmäismäärää käytetään sovittelujakson tulona määrää, josta ei ole vähennetty suojaosaa, toisin kuin vapaaehtoisesta pelastustoiminnasta saadun tulon osalta on menetelty.

Valiokunta pitää soviteltuun työttömyysetuuteen ehdotettavia muutoksia kannatettavina. Ne parantavat erityisesti naisvaltaisilla palveluilla, niin yksityisellä kuin julkisellakin sektorilla, työskentelevien samoin kuin pätäkätöitä ja

epätyypillisissä työsuhteissa töitä tekevien toimeentuloa.

Työttömyysturvan rajaukset

Esityksiin sisältyy myös ehdotuksia, jotka heikentävät nykyistä työttömyysturvaa. Tällainen on ansiopäivärahan keston sitominen työuran pituuteen sekä halukkuuteen ottaa vastaan työvoimapalveluja. Ansiopäivärahan kesto lyhenee 400 päivään alle kolme vuotta työelämässä olleilta sekä 100 päivällä myös niiltä, jotka ilman pätevää syytä kieltäytyvät työllistymistä edistävästä palvelusta. Työttömyysturvan kesto voi näin ollen henkilöstä riippuen olla 300, 400 tai 500 päivää, mikä jonkin verran monimutkaistaa työttömyysturvan toimeenpanoa.

Oikeus 500 tai 400 päivää kestäväan ansiopäivärahan säilyy, jos työnhakija osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin 40 päivän ajan 250 ensimmäisen työttömyyspäivän aikana. Muutoksen tarkoituksena on kannustaa työttömiä aktiivisuuteen heti työttömyyden alussa, jotta työelämävalmiuksien heikentyminen ja pitkittynyt työttömyys voitaisiin estää. Valiokunta toteaa uudistuksen tavoitteisiin pääsemisen edellyttävän, että TE-toimistoilla on riittävät resurssit tarvittavien työvoimapalvelujen tarjoamiseen.

Toinen työttömien asemaa heikentävä ehdotus on lisäpäivärahaoikeuden alkamisiän nostaminen vuodelta vuonna 1957 tai sen jälkeen syntyneiltä. Valiokunta pitää ehdotusta ongelmallisena, koska kysyntä yli 60-vuotiaista työntekijöistä on työmarkkinoilla edelleen erittäin vähäistä. Toisaalta nostoa puoltaa se, että aiemmat ikärajan nostot ovat vähentäneet irtisanomisia niissä ikäluokissa, jotka eivät ole oikeutettuja työttömyysturvan lisäpäiviin, ja siten johtaneet ikääntyneiden korkeampaan työllisyyteen.

Valiokunta pitää myönteisenä, että lisäpäiväoikeuden ikärajan noston kielteisiä vaikutuksia lievennetään sillä, että TE-toimisto olisi velvollinen järjestämään 60 vuotta täyttäneelle työttömälle työnhakijalle mahdollisuuden työllistymistä edistävään palveluun tai palkkatuetuun työhön muun työnantajan kuin kunnan palveluksessa ennen päivärahakauden päättymistä. Jos

TE-toimisto ei pysty tätä velvoitetta täyttämään, tulee työnhakijan kotikunnan työllistää 60 vuotta täyttänyt työnhakija kuuden kuukauden ajaksi. Velvoite tulee voimaan vuodesta 2017 alkaen. Työssäoloehdon kerryttämistä helpotetaan 60 vuotta täyttäneiden osalta niin, että työssäoloehtoon luetaan myös osallistuminen työllistymistä edistäviin palveluihin. Valiokunta pitää näitä lievennyksiä välttämättöminä, koska ikärajan nosto muutoin lisäisi riskiä ikääntyneiden työnhakijoiden köyhtymiseen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että lisäpäiväoikeuden ikärajan noustessa työvoimahallinnossa entistä paremmin huolehditaan ikääntyneiden työnhakijoiden työllistymispalveluista, koska kuntien mahdollisuudet tukityöllistämiseen ovat heikentyneet kunnissa taloudellisista syistä toteutettavien lomautusten ja irtisanomisten johdosta. Valiokunta korostaa, että tarjotun palvelun tulee olla työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaista ja palkkatuetun työn tulee myös parantaa ikääntyneen mahdollisuuksia työllistyä.

Palkan määrittely

Työttömän asemaa parantaa selkeästi ehdotus, jonka mukaan päivärahaa ei lasketa uudelleen, jos työtön uuden työn vastaanottamisen jälkeen jää uudelleen työttömäksi ja palkan määrittely on tehty viimeisen vuoden aikana. Päivärahan perusteena olevan palkan laskeminen uudelleen on ollut este töihin hakeutumiselle, koska uuden työn ollessa huonommin palkattua kuin työ, josta on jäänyt työttömäksi, alenisi myös työttömyyskorvaus mahdollisen uuden työttömyyden kohdatessa. Ehdotus parantaa kannusteita työhön hakeutumiseen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on ehdottanut, että päiväraha laskettaisiin uudelleen silloin, jos uuden työn palkka olisi parempi ja siitä saatava työttömyyspäiväraha aiempaa korkeampi. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan selvitetyksen mukaan tätä vaihtoehtoa on esityksen valmisteluvaiheessa selvitetty ja päädytty järjestelmän yksinkertaistamistavoitteen mukaisesti suojaamaan ensisijaisesti päivärahan tason säilymistä, koska useimmiten uudelleenlaskenta to-

dennäköisesti alentaisi eikä nostaisi etuuden tasoa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Valiokunta on yhdistänyt hallituksen esitykseen HE 90/2013 vp sekä täydentävään esitykseen HE 176/2013 vp sisältyvät työttömyysturvalain muuttamista koskevat lakiehdotukset samaan lakiehdotukseen uudeksi 1. lakiehdotukseksi.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että 1. lakiehdotuksen 12 luvun 4 b §:ssä säädetty asian uudelleen ratkaiseminen asianosaisen vahingoksi tulisi hallintolain 50 §:n mukaisesti olla mahdollista vain, jos päättöksessä oleva virhe on ilmeinen ja se on johtunut asianosaisen omasta menettelystä. Tästä syystä sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ehdottaa, että pykälään lisätään vaatimus siitä, että ratkaisijalle annettu tieto on ilmeisen virheellinen.

1. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen 1 momenttiin valiokunta ehdottaa muutosta, jonka mukaan 6 luvun 5 §:n 1 momentti tulee voimaan 1.1.2015, jolloin yrittäjien työtulon määrittelyä koskeva muutos tulee voimaan samanaikaisesti kuin yrittäjien työssäoloehto lyhenee.

Aloitteet

Valiokunta ei mietinnössään ehdota muutosta päivärahan perusteena olevan palkan laskentaan

eikä sovitellun työttömyysetuuden 300 euron suojaosan sitomista indeksiin, minkä vuoksi lakialoitteet LA 50/2011 vp ja LA 62/2013 vp ehdotetaan hylättäviksi.

Valiokunnan mietintö toteuttaa lakialoitteen LA 9/2013 vp sisällön. Koska ehdotettu sääntelytarve on näin poistunut, aloite ehdotetaan hylättäväksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen HE 90/2013 vp sisältyvät 2.—5. lakiehdotus ja hallituksen esitykseen HE 176/2013 vp sisältyvä 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että hallituksen esitykseen HE 90/2013 vp sisältyvä 1. lakiehdotus ja hallituksen esitykseen HE 176/2013 vp sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuina ja yhdistettyinä 1. lakiehdotukseksi (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että lakialoitteet LA 50/2011 vp, LA 9/2013 vp ja LA 62/2013 vp hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 5 luvun 5 §:n 2 momentti, 6 luvun 3 c ja 3 d §, 7 luvun 1 §:n 2 momentti sekä 8 §:n 3 ja 4 momentti sekä 11 luvun 2 §:n 5 momentin 2 kohta ja 4 §:n 1 momentin 6 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 5 §:n 2 momentti, 6 luvun 3 d § sekä 7 luvun 8 §:n 3 ja 4 momentti laissa 1188/2009, 6 luvun 3 c § laeissa 1188/2009 ja 918/2012, 7 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 918/2012 ja 11 luvun 4 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 1001/2012,

muutetaan 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohta, 2 luvun 5 §:n 2 momentti ja 7 §:n 1 momentin 7 kohta, 2 a luvun 1 §:n 2 momentti, 3 luvun 1 §:n 2 momentti ja 7 §:n 2 momentti, 4 luvun 5 §, 5 luvun 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1—4 momentti, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 8 ja 13 §, 6 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti, 2, 3, 3 a ja 3 e §, 4 §:n 1 *ja* 3 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6, 8 ja 9 §, 11 §:n 2 momentti, 7 luvun 3 §:n 3 momentti, 5, 10 ja 11 §, 11 luvun 2 §:n 5 momentin johdantokappale, 13 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 § sekä 14 luvun 1 a ja 2 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 §:n 1 momentin 14 kohta, 5 luvun 4 §:n 4 momentti, 7 luvun 3 §:n 3 momentti ja 13 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 918/2012, 2 luvun 5 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentin 7 kohta, 2 a luvun 1 §:n 2 momentti ja 3 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 1001/2012, 4 luvun 5 § osaksi laissa 288/2012, 5 luvun 2 §, 3 §:n 1 momentti, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 6 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 ja 3 e §, 5 §:n 1 momentti ja 9 § laissa 1188/2009, 6 luvun 8 § ja 7 luvun 5 § laeissa 1188/2009 ja 918/2012, 5 luvun 4 §:n 2 momentti laissa 1354/2007, 5 luvun 4 §:n 3 momentti, 6 luvun 11 §:n 2 momentti ja 14 luvun 1 a § laissa 1252/2006, 5 luvun 8 § osaksi laissa 1047/2004, 5 luvun 13 § osaksi laeissa 459/2005, 1188/2009 ja 288/2012, 6 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 1256/2011, 6 luvun 2 § laeissa 1188/2009 ja 1439/2011, 6 luvun 3 a § laeissa 1188/2009 ja 764/2011, 6 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 1049/2009, *6 luvun 4 §:n 3 momentti laissa 608/2004*, 7 luvun 10 § laeissa 1188/2009 ja 1001/2012, 7 luvun 11 § laissa 313/2010 sekä 14 luvun 2 § laeissa 608/2004 ja 1188/2009, sekä

lisätään 12 lukuun uusi 4 b § ja 14 luvun 1 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku	3 luku
Yleiset säännökset	Etuuden saamisen yleiset rajoitukset
5 § (Kuten HE 90/2013 vp)	1 ja 7 § (Kuten HE 90/2013 vp)
2 luku	4 luku
Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset	Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus
5 ja 7 § (Kuten HE 90/2013 vp)	5 § (Kuten HE 176/2013 vp)
2 a luku	5 luku
Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely	Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset
1 § (Kuten HE 90/2013 vp)	2—8 § (Kuten HE 90/2013 vp)
	13 §
	<i>Omavastuu aika</i>
	(1 mom. kuten HE 176/2013 vp) (2—4 mom. kuten HE 90/2013 vp)

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto1—3 a ja 3 e §
(Kuten HE 90/2013 vp)

4 §

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

(1 mom. kuten HE 90/2013 vp)

(3 mom. kuten HE 176/2013 vp)

5, 6, 8, 9 ja 11 §
(Kuten HE 90/2013 vp)

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset3, 5, 10 ja 11 §
(Kuten HE 90/2013 vp)

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset2 §
(Kuten HE 90/2013 vp)

12 luku

Muutoksenhaku

4 b §

Asian uudelleen ratkaiseminen työllistymistä edistävistä palvelusta poissaolon vuoksi

Jos työttömyysetuuden saajalle on myönnetty työllistymistä edistävän palvelun ajalle työttö-

myysetuutta ja 10 luvun 6 §:ssä mainittua kulkukorvausta, koska hakija on antanut osallistumisestaan työllistymistä edistävään palveluun ilmeisen virheellisen tiedon, työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista asian uudelleen.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset1 ja 2 §
(Kuten HE 90/2013 vp)

14 luku

Erinäisiä säännöksiä1, 1 a ja 2 §
(Kuten HE 90/2013 vp)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Sen 2 luvun 7 §:n 1 momentin 7 kohta, 5 luvun 6 § ja 7 §:n 1 momentti sekä 6 luvun 5 §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2015. Lain 6 luvun 4 §:n 3 momentti on voimassa vuoden 2015 loppuun.

(2—6 mom. kuten HE 90/2013 vp)
(7 mom. kuten HE:n 176/2013 vp 3 mom.)
(8 mom. kuten HE:n 90/2013 vp 7 mom.)
(9 mom. kuten HE:n 176/2013 vp 4 mom.)
(10—13 mom. kuten HE:n 90/2013 vp 8—11 mom.)

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Juha Rehula /kesk	Hanna Mäntylä /ps
vpj.	Anneli Kiljunen /sd	Annika Saarikko /kesk
jäs.	Johanna Jurva /ps	Lenita Toivakka /kok
	Laila Koskela /ps	Anu Urpalainen /kok
	Merja Kuusisto /sd	Ulla-Maj Wideroos /r
	Sanna Lauslahti /kok	Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.

VASTALAUSE

Perustelut*Hallituksen esitys HE 90/2013 vp*

Perussuomalaisten mielestä hallituksen esityksessä HE 90/2013 vp on monia hyviä ehdotuksia työttömyysturvalain muuttamisesta. Ehdotukset yksinkertaistavat lainsäädäntöä sekä osaltaan lisäävät työttömyysturvan kannustavuutta. Perussuomalaiset kannattavat muun muassa ehdotuksessa olevaa työssäoloehdon ajan lyhentämistä palkansaajilla 34 viikosta 26 viikkoon ja yrittäjillä 18 kuukaudesta 15 kuukauteen.

Yksi esityksen merkittävimpiä työttömyysturvan tiukennuksia on lisäpäiväoikeuden ikärajan nosto 61 vuoteen. Esityksen mukaan työnhakijan kotikunnan olisi järjestettävä mahdollisuus palkkatuettuun työhön niin pitkäksi aikaa, että henkilö täyttää työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon.

Samalla ehdotetaan kuitenkin ikääntyneiden turvaverkon vahvistamista siten, että 60 vuotta täyttäneillä olisi oikeus päästä palveluun tai palkkatuettuun työhön, jos työttömyyspäiväraha-oikeus muutoin päättyisi, ja että heidän työssäoloehdonsa kertyisi myös palvelun ajalta.

Vastuu turvaverkon osalta kaadetaan mielestämme esityksessä kuntien päälle. Se on muutoinkin taloutensa kanssa painiville kunnille todella iso taakka. Perussuomalaiset pelkäävät, että kaikki kunnat eivät tästä vastuusta selviä ilman valtion merkittävää tukea.

Kuntien talouden ollessa nykyisellään erittäin zfsuurissa vaikeuksissa ihmettelemme suuresti, kuinka kunnat velvoitetaan palkkatuetujen työpaikkojen luomiseen, samalla kun kunnan oman henkilökunnan lomauttamisia käytetään säästökeinoina useammassa kunnassa tulevanakin vuonna. Palkkatuki ei ole mahdollista siinä tapauksessa, että työnantaja on hakemuksen jättämistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut tai lomauttanut työntekijöitä samoista

tai samanlaisista tehtävistä tai lyhentänyt heidän työaikaansa.

Perussuomalaiset haluavat tuoda esiin huolensa siitä, että tämän ehdotuksen sisältämät kustannukset tulevat mahdollisesti lisäämään kuntien taloudellista vastuuta entisestään.

Hallituksen esitys HE 176/2013 vp

Perussuomalaiset kannattavat työttömyysturvalain muutosesityksen täydentämiseksi annettua hallituksen esitystä HE 176/2013 vp pääosiltaan.

Työttömyyspäivärahan omavastuuajan lyhentäminen seitsemästä päivästä viiteen päivään on työttömyyden kohdatessa hyvä parannus entiseen. Myös ehdotus työttömyysturvalain mukaiseen soviteltuun etuuteen säädettävästä 300 euron suojaosasta on kannatettava.

Hallituksen esityksessä on osia, joita emme voi hyväksyä. Perussuomalaiset näkevät, että yksi tällainen ongelmaosio on, että sovitellun työttömyysetuuden 300 euron suojaosaa ei ole hallituksen esityksessä sidottu indeksiin. Tämä tuntuu perussuomalaisten mielestä varsin kummalliselta, varsinkin kun yleensä indeksisuoja kuuluu tukijärjestelmiin. Tästä johtuen esitämme ed. Mustajärven lakialoitteen LA 62/2013 vp mukaisesti, että työttömyysturvalain 14 luvun 1 a § muutetaan siten, että siinä palkkakertojen vaikutus ulotetaan myös 4 luvun 5 §:ssä oleviin rahamääriin, jotka nyt sisältyvät hallituksen esitykseen. Vastaavanlaisia ongelmia löytyy myös toimeentulotuen puolella, johon tulee kiinnittää jatkossa huomiota.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 6 luvun 9 § ja 14 luvun 1 a § muutettuina seuraavasti:

Vastalauseen muutosehdotukset

14 luku

1. lakiehdotus

Erinäisiä säännöksiä

1 a §

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

9 §
(Poist.)

***Sovitellun työttömyysetuuden suojaosuuden,
palkan vähimmäismäärän ja työssäolokuukau-
sien laskennassa käytettävän määrän korotus***

Edellä 4 luvun 5 §:n 2 momentissa, 5 luvun 4 §:n 3 momentissa ja (poist.) 6 luvun 11 §:n 2 momentissa mainittuja määriä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella (palkkakerroin).

Edellä 1 momentissa tarkoitetut määrät ovat vuoden 2013 tasossa, lukuun ottamatta 4 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja määriä, jotka ovat vuoden 2014 tasossa.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2013

Johanna Jurva /ps
Hanna Mäntylä /ps
Laila Koskela /ps